

Feldmár Sándor És Unokája, Kovár Andrea

A fénykép valószínűleg 1979-ben készült a dunaszerdahelyi családi házunk udvarán. Rajtam kívül a kis unokám, Andrea [Kovár Pálné, szül. Katarína Feldmárová lánya] látható a képen. Éppen egy kacsát szorongatok, hogy Andrea nyugodtan simogathassa. Az unokám nagyon szerette gyermekkorában az állatokat, mindig ajnázta őket. Akkoriban volt egy törpetyúkunk meg kakasunk, azokat is folyton cipelte. 1946-tól Vámosfaluban laktunk a feleségemmel és a bátyjával, Haár Józseffel apai nagyszüleim házában. A két szobát és a konyhát folyosó kötötte össze. Petróleumlámpával világítottunk. A villanyt csak néhány évre rá vezették be. Az ötvenes években eladtuk a vámosfalui házat, és Dunaszerdahelyre költöztünk, mert meg akartuk könnyíteni a gyerekek dolgát. Azt szerettük volna, ha Dunaszerdahelyen végzik az elemi iskolát. Vámosfaluban nem volt túlságosan jó a közlekedés, alig akadt buszjárat, ezért vettünk egy kis házat a város szélén. A házban elől volt egy szoba, azután következett a konyha és megint egy szoba. A házikóhoz egy kis udvar is tartozott. 1966-ban, amikor már jobban kerestem, egy dunaszerdahelyi keresztény orvostól megvettem ezt a háromszobás házat, amelyben máig lakunk. A házban egy hálószoba, konyha, fürdőszoba, ebédlő és egy gyerekszoba volt. A konyhához hozzáépítettünk egy kis mellékhelyiséget. Zolika fiunk a gyerekszobában aludt, a lányunk meg az ebédlőszobában. Ritkábban tartózkodott otthon, amikor már Modrán [magyarul Modor -- a szerk.] tanult pedagógiát. Katalin lányom 1973-ban egy zsidó fiatalemberhez ment férjhez. Pavol Kovár jobban beszél szlovákul, mint magyarul. Dunaszerdahelyen csupán a polgári esküvőt tartották meg. Az egyik munkaszolgálatos barátom segített elintézni, hogy a pesti zsinagógában is megesküdhessen a fiatal pár. Rabbi adta őket össze hüpe alatt, de sajnos a nevére már nem emlékszem. Magas, szép ember volt. A menyasszonyt az édesanyja és a jövendőbeli anyósa vezették a hüpe alá. Lakodalom helyett csak vacsorát szerveztünk valamelyik pesti szállodában. Az ünnepi étel nem volt kóser, mert akkoriban már nem tartottuk be a kóser konyhát. Az esküvő után egy darabig Dunaszerdahelyen laktak. Kati a helyi alapiskolában tanított. A vejem [Kovár Pál] a pozsonyi BEZ-ben [Bratislavské Elektrotechnické Závody -- Pozsonyi Elektrotechnikai Üzem -- a szerk.] kapott állást. Az üzem transzformátorok gyártásával foglalkozik, Pali jelenleg vezető beosztásban van. Az üzemtől lakást kapott a pozsonyi Petr?alkában [magyarul Ligetfalu -- a szerk.], elköltöztek.

Huszonkét éve laknak Pozsonyban. A lányomnak jó állása van, egy alapiskolában dolgozik. Rajzot is tanít. A lányoméék Pozsonyban beiratkoztak a zsidó hitközségbe, és fizetik a hitközségi adót. Pészah alatt maceszt és kóser bort kapnak a hitközségtől. A nagyünnepek alatt elmennek imaházba. Tavaly [2004-ben] mi is Pozsonyban tartottuk a húsvétot [Pészah]. Befizettünk a pozsonyi hitközségbe, ünnepi vacsoránál imádkoztunk a többi résztvevővel. Nagyon jól éreztük magunkat, és úgy döntöttük, hogy idén is a lányommal ünnepelünk. A pozsonyi hitközségbe többnyire nálunk fiatalabb zsidók járnak. Nekünk viszont vannak a városban ismerőseink, akiket szívesen meglátogatunk. Katinak két lánya született. Andrea harmincegy, Rita huszonhárom éves. Az unokáim zsidó nevelésben részesültek. Az idősebbik unoka, Andrea Svájcban él. Egy jugoszláv lakástervezőhöz ment hozzá, akit Slavnicnak hívnak. Nem élnek a zsidó hagyományok szerint, ha jól tudom. Andrea gyógytornász. Két gyereke született: Maximilián három éves, a fiatalabbik, Charlie pedig tíz hónapos. A férjével németül és szlovákul beszél. A fiatalabbik unokám, Kovár Rita Pozsonyban tanul pedagógiát. Vallásosabb, mint a nővére, betartja a kóser konyhát. Egyáltalán nem eszik húst, és a zsíros ételt sem keveri tejjel.